

**ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ
ЗА ПРОПИСЕ, УПРАВУ И НАЦИОНАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ**

ИНФОРМАЦИЈА

**О ПРЕДСТАВЉАЊУ ИЗДАВАЧА
НА ЈЕЗИЦИМА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА У ВОЈВОДИНИ
НА САЛОНУ КЊИГА У НОВОМ САДУ У 2010. ГОДИНИ**

Мај 2010. год.

XVI МЕЂУНАРОДНИ САЛОН КЊИГА У НОВОМ САДУ ОД 4. ДО 9. МАРТА 2010. ГОДИНЕ

I. Уводне напомене

Овогодишњи, шеснаести по реду Салон књига у Новом Саду, наставак је успешног представљања домаћих и страних аутора и њихових дела у временском периоду од завршетка прошлогодишњег Салона до почетка овог. На успешност у представљању указује и бројност посетилаца и њихово занимање за изложена дела, а посебно њихово занимање за штанд у организацији Покрајинског секретаријата за културу и Покрајинског секретаријата за прописе, управу и националне заједнице. Ови секретаријати од почетка постојања Салона учествују на овој културној манифестацији представљајући *Издавачку делатност националних мањина Војводине*, што је био назив првих година, да би се, на последњим салонима, овај штанд представио љубитељима књиге измењеном називу: *Издавачка делатност на језицима националних мањина у Војводини*.

II. Дани одржавања Салона књига

Од самог отварања Салона, штанд је, поред многобројних посетилаца, угостио и неколицину писаца који своја дела пишу на језицима којима се традиционално говори у Покрајини, а потом је покрајински секретар за културу Милорад Ђурић свечано отворио штанд.

Отварању су присуствовали и Небојша Брадић, министар културе Републике Србије, Анико Мушкиња Хајнрих, државна секретарка у Министарству за људска и мањинска права, Радослав Петковић, заменик Покрајинског секретара за културу, с два помоћника из истог секретаријата – Атилом Јухасом и Миланом Мицићем, затим Гордана Говедарица, самостална саветница у Министарству за људска и мањинска права, Душан Јаковљев, потпредседник Владе АП Војводине, Мато Грозница, заменик покрајинског секретара за прописе, управу и националне заједнице, Горан Васић, генерални директор Новосадског сајма, Владимир Копицл, заменик градоначелника Града Новог Сада, Андреј Бурсаћ, секретар за културу Града Новог Сада и Ката Гостић, директор Салона књига. Специјални гост био је књижевник Владимир Војнович из Русије.

Покрајински секретар Милорад Ђурић се у свом обраћању осврнуо и на издавачку делатност српске националне мањине у Мађарској, а на исту тему, али на територији Румуније, говорио је дугогодишњи истакнути представник српске заједнице у тој земљи и члан Савеза Срба у Румунији, Славомир Гвозденовић. Српска национална мањина из ових држава изложила је своја издања на овом штанду, што је била јединствена прилика да се јавност у Србији упозна са штампаним делима својих сународника у суседним земљама на свом матерњем језику.

Организатори штанда сачинили су програм активности, као што је то била пракса и ранијих година на Салону књиге. Организовано је представљање нових издања, која су објављена између два салона, настојећи да о поменутих делима говоре сами аутори тих дела или њихови приређивачи.

Другог дана Салона књига, 5. марта 2010, на штанду је одржано шест промоција:

1. Представљање књиге о Цинцарима под насловом *Балкански номади* у издању Еврорегионалног центра за развој друштва у мултиетничким срединама *In media res* из Панчева. Реч је о једној од ретких књига о овом малобројном народу, староседеоцима на Балкану, а нарочито о слабо познатој чињеници да изван број припадника тог народа живи и у Војводини, тачније у Панчеву. Неспорно је да су припадници тог народа оставили неизбрисив траг у српској култури, као и да су дали пресудан допринос у стварању српске средње класе у 19. и 20. веку. Друга књига истог издавача, која се такође односи на Цинцаре јесте *Цинцари/Аромунци у јужном Банату*.
2. Представници издавачке куће на румунском језику *Libertatea* из Панчева у наставку програма су говорили о новим издањима те издавачке установе војвођанских Румуна.
3. У наставку програма на штанду, представљено је дело италијанског писца Антонија Санторија *Saltata* или у преводу на српски: *Прескочена*. О делу су говорили приређивач и преводилац др Нада Савковић, Владимир Копицл и Слободан Тишма.
4. Следило је упознавање с књигом есеја о познатом ствараоцу и академику из редова мађарске националне заједнице Имреу Борију, аутора професора Јаноша Бањаја. Разговор о књизи водио је књижевник и издавач Ђезе Бордаш.
5. Програм се завршио учешћем свестраног уметника из Истре (Хрватска) Данијела Начиновића, лингвисте и академика Јосипа Братулића и композитора Бруна Крајцара.

Трећег дана, 6. марта 2010. представиле су се две националне заједнице, хрватска и македонска:

1. Директор издавачке делатности у Новинско-издавачкој установи *Хрватска ријеч* Милован Миковић, у одсуству аутора дела *Витезови хрватског језика у Бачкој* Сање Вулић, представио је то дело посетиоцима. Књига говори о употреби хрватског језика у Бачкој од стране књижевних стваралаца и свих оних који користе матерњи језик. О збирци песама *На двору Пашиног Туне* аутора Антуна Ковача, која је писана локалном шокачком икавицом, говорио је сам аутор.
2. Македонска национална заједница, за релативно кратко време по оснивању свог информативног и издавачког центра, успела је да објави неколико књига на македонском језику, покрене редовно излагање информативно-политичке ревије *Виделина*, а на крају и часописа за књижевност, културу и уметност *Видело*, који је убрзо по излагању првог броја постао један од квалитетнијих часописа те врсте у Покрајини. О значају тог гласила за македонску националну заједницу и обогаћивању војвођанске мултикултуралности појавом поменутог часописа, говорио је његов одговорни уредник Виктор Шећеровски.

Четвртог дана Салона није било унапред планираних представљања књижевних дела и њихових аутора али је на штанду било неформалних међусобних сусрета љубитеља књиге, бројних аутора који објављују своја

дела на језицима који се говоре у Војводини, као и оних чија је основно занимање издавачка делатност.

Петог дана Салона наставило се са представљањем нових издања и дела на језицима националних мањина у Покрајини:

1. Представници Завода за уџбенике упознали су присутне с недавно штампаном *Антологијом књижевности за децу*.
2. Издавачка установа русинске националне заједнице *Руске слово* приказала је своје најновије издање, књигу аутора академика Јулијана Тамаша *Еванђелиста Михајло Ковач*, о којој је говорио сам аутор.
3. Буњевачка национална заједница представила се књигом која говори о пореклу Буњеваца. Ово дело покушава да одговори на бројна питања у вези са том темом. Самој теми аутор Мијо Мандић посветио је неколико година теренског и архивског истраживања. Резултати тих истраживања представљени су јавности у његовој књизи *Буни, Буниевци, Буњевци*.
4. О Трифуну Димићу и његовом делу од непроцењивог значаја за ромску националну заједницу и њену културу, говорио је писац Фрања Петриновић, иначе представник издавача књиге *Сутра ћу на пут*.
5. Пети дан Салона књига, успешно је завршен промоцијом књига Друштва за језике, коју је водила координаторка Друштва Ирина Папуга.

Последњег дана Салона представио се Завод за културу Хрвата из Војводине са своје три књиге: *Хрвати у Војводини у повијести и садашњости* двојице аутора – историчара Марија Баре и директора Завода Томислава Жигманова, *Годишњак за знанствена истраживања бр. 1* и књига Илије Жарковића *Заборављени рјечник–говор голубиначког краја*. Уз представнике Завода у разговору који је уследио после уводне речи, учествовали су, између осталих, Снежана Илић из Центра за развој цивилног друштва, Мирослав Кевежди, директор Завода за културу војвођанских Русина и Мато Грозница из Покрајинског секретаријата за прописе, управу и националне заједнице.

III. Излагачи на штанду

Организатори штанда су увек настојали да омогуће учешће што већег броја издавача на језицима националних заједница из Војводине, те су тако поступили и овог пута.

Поред њих, готово сваке године учествује и понеки издавач којем издавање књига на тим језицима није првенствена делатност, али су на неки начин повезани с том делатношћу.

Издаваштво на **мађарском језику** представљали су највећа издавачка установа Форум и часопис *Бачорсаг*.

Издаваштво на **словачком језику** представљали су Словачки издавачки центар и *Хлас људу*.

Издаваштво на **румунском језику**: Либертатеа, Тибискус, Румунско друштво за етнографију и фолклор, издаваштво Националног савета румунске националне мањине и часопис *Лумина*.

Издаваштво на **русинском језику** представљено је књигама издавача *Руске слово*.

Ромску националну заједницу представљали су Матица ромска и Женске студије и истраживања Милева Марић Ајнштајн.

Хрватска национална заједница била је заступљена са два издавача: Хрватска ријеч и Хрватска читаоница.

Буњевачку националну заједницу представљали су: Национални савет буњевачке националне мањине, Буњевачка матица и Буњевачки информативни центар.

Од издавача који су учествовали на највећем броју досадашњих салона књига и овога пута биле су присутне књиге **друштва за језике и књижевност** која издају књиге на српском, румунском, русинском, мађарском, словачком, есперанту, чешком, украјинском, ашкалијском и словеначком језику.

Македонску националну заједницу са својим издањима представљао је Македонски информативни и издавачки центар.

Украјинска национална заједница била је заступљена часописом *Ридне слово* и књигама у издању Друштва српско-украјинског пријатељства.

На посебном делу штанда нашла су се и дела Завода за културу Војводине, као и издања завода за културу Мађара, Хрвата, Словака, Румуна и Русина из Војводине.

Поред наведених издавача, на Салону су биле присутне и друге установе културе чија делатност није издаваштво, али у чијем раду има и објављених књига.

Користећи ретку прилику да се српској читалачкој публици и јавности уопште представе са својим издањима и на тај начин покажу да негују и чувају писану реч матерњег језика, на Салону су се представили припадници српске националне мањине из Румуније и Мађарске посредством својих мањинских организација – Савеза Срба из Румуније и Српске самоуправе у Мађарској.

IV. Присуство средстава јавног информисања

Посебно треба истаћи објективно и свеобухватно праћење свих дешавања од стране средстава јавног информисања. Тако је само отварање штанда и збивања првог дана пратило неколико ТВ станица:

- ТВ Војводина, ТВ Аполо, ТВ Сајам, ТВ Панонија и ТВ Бачка Паланка.

Уз Радио сајам, који је најдоследније пратио збивања на читавом Салону током свих шест дана, о првом дану и збивањима на штанду и о ономе што је он нудио посетиоцима, извештавале су и новинске куће: Политика, Данас и Дневник.

Завршне констатације

1. Учествојући на Салону књига у Новом Саду, од првог дана постојања ове манифестације, издавачи на језицима националних заједница из АП Војводине у организацији Покрајинског секретаријата за културу и Покрајинског секретаријата за прописе, управу и националне заједнице, настојали су да пруже што вернију слику мањинског издаваштва у Покрајини у периоду између два салона. Протекли салони, а нарочито овогодишњи, показали су да се у томе добрим делом и успело.
2. Број издавача на мањинским језицима се повећавао континуирано, док је број објављених и изложених књига варирао, најчешће у зависности од расположивих финансијских средстава. Овај штанд се показао као одлична прилика за организације којима издаваштво није примарна делатност, да се издања, која тешко допиру до потенцијалних читалаца, прикажу широј јавности. Ове године, то се односи на поменуте књиге о Цинцарима, али и на издања српске националне мањине из Румуније и Мађарске.
3. Успешности Салона допринело је и примерено праћење свих догађања од стране средстава јавног информисања. Да би се то постигло, оба секретаријата су дала свој допринос, имајући у виду искуства из претходних година, указујући на значај писане речи у очувању и неговању језика мањинских заједница. Тиме је, и овога пута, био потврђен смисао представљања штанда који, без сумње, доприноси квалитетнијој понуди целокупног Салона.

Влада Аутономне Покрајине Војводине је на _____ седници одржаној _____ 2010. године, размотрила и усвојила ИНФОРМАЦИЈУ О ПРЕДСТАВЉАЊУ ИЗДАВАЧА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА НА САЛОНУ КЊИГА У НОВОМ САДУ 2010. ГОДИНЕ, и тим поводом донела следећи

ЗАКЉУЧАК

- 1.** Задужују се Покрајински секретаријат за културу и Покрајински секретаријат за прописе, управу и националне заједнице да и даље пружају одговарајућу стручну, материјалну и организациону помоћ за учествовање издавача на језицима националних мањина на Међународном салону књига у Новом Саду.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
В Л А Д А
АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ
21000 НОВИ САД
Булевар Михајла Пупина 16
Број: 90-00780/2010
Дана: 7. јул 2010. године

**ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА
ПРОПИСЕ, УПРАВУ И НАЦИОНАЛНЕ
ЗАЈЕДНИЦЕ**

Влада Аутономне Покрајине Војводине, на 37. седници одржаној 7. јула 2010. године, размотрила је и прихватила **ИНФОРМАЦИЈУ О ПРЕДСТАВЉАЊУ ИЗДАВАЧА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА НА САЛОНУ КЊИГА У НОВОМ САДУ 2010. ГОДИНЕ** и донела следећи

З А К Л Ј У Ч А К

Задужују се Покрајински секретаријат за културу и Покрајински секретаријат за прописе, управу и националне заједнице да и даље пружају одговарајућу стручну, материјалну и организациону помоћ за учествовање издавача на језицима националних мањина на Међународном салону књига у Новом Саду.

ДОСТАВИТИ:

Покрајинском секретаријату
за културу

